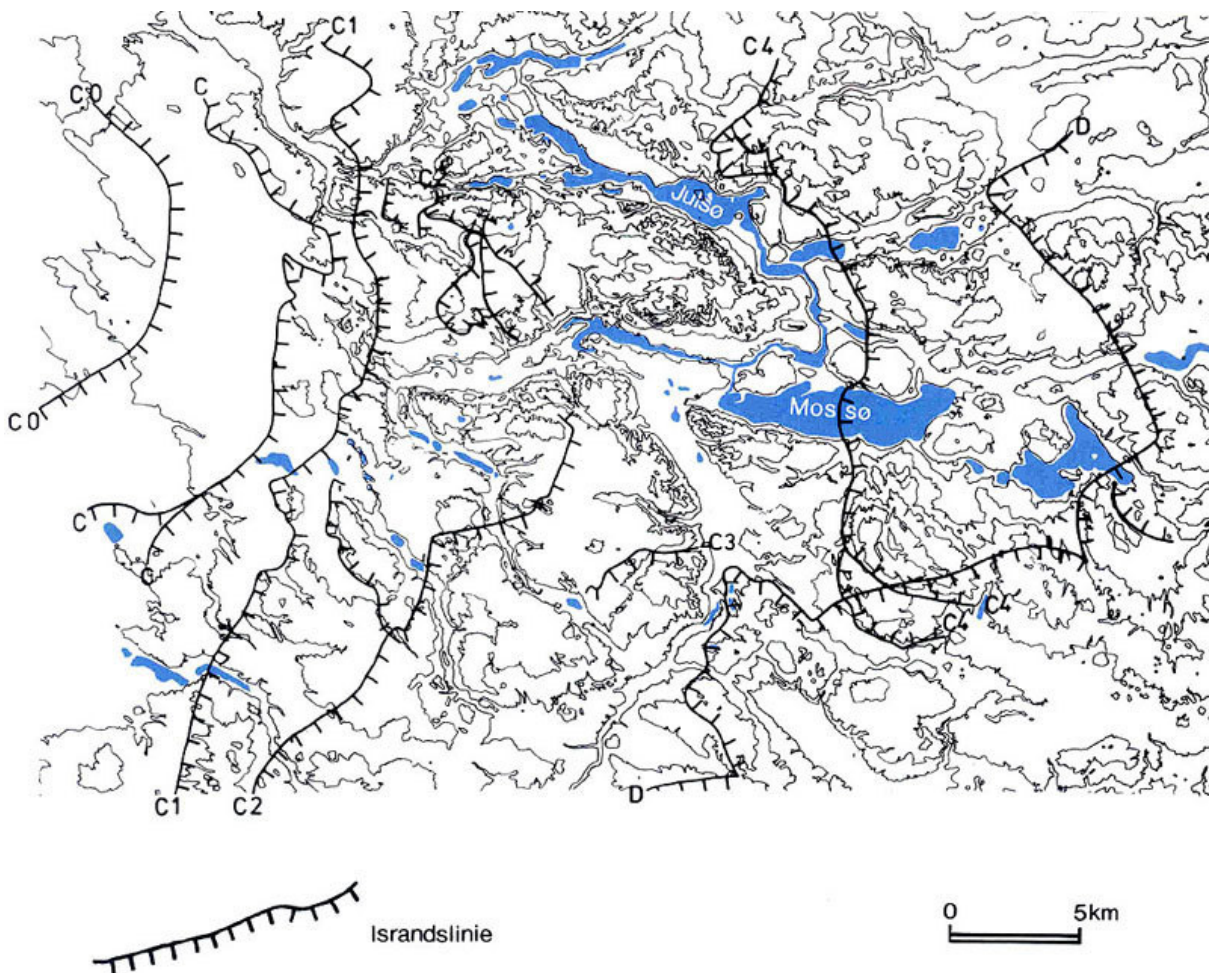

Himmelbjerget

Med sine 147 meter er Himmelbjerget et af Søhøjlandets højeste punkter. Interesseområdet ligger umiddelbart vest for den såkaldte C4-linie i den centrale del af det Midtjyske Søhøjland som vist på nedenstående kortudsnit. C4-linien repræsenterer den yngste israndslinie i Søhøjlandet, der er dannet af et kortvarigt genfremstød under isens generelle tilbagesmeltning fra Nordøstfremstødet Hovedopholdslinie.

Hovedopholdslinien ligger vest for Søhøjlandet. Israndslinien markerer Weichsel Istidens vigtigste landskabsэлемент, der kan følges fra Viborg i nord til Padborg i syd ved den dansk-tyske grænse. Her stod isen i en periode på godt 2.000 år, før den begyndte sin etapevise tilbagesmeltning i østlig retning.

Israndslinier i Søhøjlandet. Linier angivet med C markerer israndslinier i tilknytning til Nordøstfremstødet. Linie D er den Østjyske israndslinie dannet under den Ungbaltiske nedisning. Himmelbjerget ligger umiddelbart vest for C4-linien, syd for Julsø. Blå farve angiver nuværende større søer. Fra: Larsen, Kronborg & Bender (1979).

Himmelbjerget er et højtliggende område der fremstår med bløde bakker, gennemskåret af markante dale. Området er påvirket af erosion fra alle sider, og de dybe dale, der fører ned mod Julsø, antages at være dannet af smeltende dødismasser, som har ligget i området mellem Julsø og Salten Langsø nord og syd for Himmelbjerget. De markante lavninger som i dag indeholder

Julsø og Salten Langsø, har antageligt fungeret som tunneldale i perioder under Weichsel Istiden. Dalene anses dog for at være anlagt længe før istidens begyndelse, som dybtliggende forkastningsstrukturer.

I de stejle skrænter ned mod Julsø har flere kilder deres udspring. Ofte er området omkring kilden eroderet i større eller mindre grad. Erosionen giver et godt indblik i bakkernes interne opbygning, der viser sig at bestå af sand-, ler- og brunkulslag fra den yngre palæogene og den ældre neogene periode.

Fra toppen af Himmelbjerget er der storslået udsigt over Julsø, Knudsø og Borre Sø, de skovklædte bakker og hedearealerne med lyng. At jordbunden er stærkt sandet ses tydeligt i vegetationen, der dækker bakkerne. Kun ekstremt nøjsomme planter, som hedelyng og forskellige græsser trives på den magre jord.

Udsigt fra toppen af Himmelbjerget over den vestlige del af Julsø. Landskabet ned mod søen er karakteriseret af dybe dale og bløde bakker. Bakkerne er stærkt sandet og dækkes derfor af meget nøjsomme arter såsom lyng, tyttebær, blåbær og græsser. Foto: Tove Stockmarr (september 2004).